

N:o 12.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1901, kl. 4 e. m.

Andra Kammararens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, med anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om införande i kongl. förordningen angående explosiva varor den 19 november 1897 af bestämmelser i fråga om försäljning af revolverammunition.

Uti en i Andra Kammararen väckt och till utskottet hänvisad motion, n:o 127, har herr *J. Ericsson* i Vallsta m. fl. föreslagit, »att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i kongl. förordningen den 19 november 1897 angående explosiva varor, att försäljning af ammunition till revolverar måtte ske under samma bestämmelser, som gälla för försäljning af tändhattar för sprängämnen; dock med den begränsning, att högst 50 patroner må innehafvas af annan än den, som är behörig att idka handel med eller tillverka sådan vara».

Motionärerna anföra till stöd för denna hemställan: »De i förordningen gifna bestämmelser rörande handel och innehafvande af tändhattar för sprängämnen äfvensom explosiva varor af första klassen afse, bland annat, att söka förekomma användning af explosiva ämnen i brottsligt syfte. Nu förekommer emellertid en sorts ammunition, som

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 12 Häft. (N:o 12.) 1

i de flesta fall användes till skada antingen för innehafvaren sjelf eller, genom våldsgärningar, för hans medmenniskor eller också — och detta oftast — för bådadera. Vi afse här ammunition till revolverar. Under det att de fall, då bruket af revolverar afsett sjelfförsvär, torde vara lätt räknade, äro deremot de fall, då det skett i brottsligt syfte eller af rent okynne, att räkna i hundratal under jemförelsevis kort tid.»

Till belysning häraf anförä motionärerna ett par tillfällen, då revolverar missbrukats, påpekande att, då vid ett af de anförda tillfällena flere i tumultet deltagande varit med nyssnämnda skjutvapen beväpnade, gärningsmannen ej kunnat upptäckas. Vidare anføres, att det ä flere orter i Helsingland är rent af lifsfarligt att vistas ute efter mörkrets inbrott, i synnerhet då marknader och auktioner hållas, liksom ock att samma anda förefinnes äfven i öfriga delar af landet.

»Mot ifrågavarande osed båtar», säga motionärerna, »vår nuvarande lagstiftning föga. — — — Vi tro därför, att andra åtgärder måste tillgripas för att få det onda hämmadt. Dessa böra enligt vår mening bestå deri att försvåra åtkomsten af ammunition till revolverar. Om denna kunde, i likhet med tändhattar för sprängämnen, erhållas endast mot qvitto och företeende af trovärdighetsintyg, så skulle revolveruppträderna snart upphöra. — — — Detta vårt förslag torde så mycket mindre behöfva möta betänkligheter, som det ej kommer att föranleda hinder för den, som har verkligt behof af revolver till sjelfförsvär, att erhålla här omhandlade ammunition. Lika litet bör förslaget antagande föranleda svårighet med hänsyn till ammunition för öfriga skjutvapen, enär en väsentlig skilnad lär förefinnas emellan ammunition till revolverar och öfrig ammunition.»

1892 års sprängämneskomité framhåller i sitt betänkande behofvet af en förordning rörande handhafvandet af explosiva varor, icke blott i ändamål att söka åstadkomma skydd mot de olyckor, som kunna förorsakas af ett origtigt handhafvande af explosiva ämnen, vare sig till följd af okunnighet om deras egenskap och verkningar eller af vårdslöshet eller lättsinne, utan äfven — och detta vore icke det minst viktiga — för att i möjligaste mån söka förekomma den användning af explosiva ämnen i uppsåtligt brottsligt syfte, som numera alltmera förekomme. I den mån rätten för en hvar att förskaffa sig och innehafva explosiva ämnen blefve inskränkt, måste faran för såväl olyckshändelser

som brottsliga gerningar anses minskad. Endast sådana personer borde få förskaffa sig explosiva ämnen, hvilka kunde anses så kvalificerade, att garanti deruti finnes för ämnenas rätta användande, och endast sådana personer borde ega rätt att för en gång innehafva vissa mindre kvantiteter.

Sprängämneskomiténs betänkande blef underkastadt pröfning genom en af för frågan särskildt intresserade personer tillsatt granskningskomité, hvilken öfver betänkandet afgaf ett den 24 januari 1895 dateradt utlåtande, hvari den af sprängämneskomitéen gifna motiveringen lemnas utan anmärkning. På sprängämneskomiténs betänkande samt på nämnda granskningskomiténs utlåtande grundar sig Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående explosiva varor af den 19 november 1897.

Ingendera komitéen ansåg sig böra föreslå någon inskränkning i den enskildes rätt att inköpa och omhänderhafva ammunition för skjutvapen, revolverar häri inbegripna, och någon dylik inskränkning upptogs ej heller i nämnda förordning.

De i förordningen stadgade bestämmelserna rörande tändhattar för sprängämnen återfinnas i §§ 67 och 68 samt i § 54 mom. 2 och 3, som lyda sålunda: 67 §: »Tändhattar för sprängämnen må ej försäljas till annan än den, som, jemlikt 68 §, är behörig att innehafva dylika, och allerast emot köparens qvitto. Rörande underskriften å qvittot äfvensom varans afhemtande genom ombud gälle hvad i 54 § är stadgad i fråga om qvitto å och afhemtande genom ombud af explosiva varor af första klass.»

68 §: »Förutom tillverkare af och handlande med tändhattar för sprängämnen må annan icke innehafva dylika tändhattar än den, som är behörig att innehafva annan explosiv vara af första klass än krut.»

54 §, 2 mom.: »Annan explosiv vara af 1:sta klass än krut äfvensom krut till större myckenhet än 4 kilogram må ej utlemnas annorledes än mot köparens qvitto, hvilket skall innehålla uppgift å varans handelsnamn och den inköpta vigtmängden deraf samt vara försedt med köparens egenhändiga namnunderskrift med utsättande af år och dag äfvensom köparens bostad. Afhemtas varan genom ombud, skall detta vara försedt med behörig fullmakt af köparen.» — 3 mom.: »Explosiv vara af 1:sta klass må ej utlemnas till person under 18 år.»

Motionen afser att motverka missbruk af revolver. Att olyckor med detta vapen liksom med skjuthandvapen i allmänhet betydligt

ökats under senaste årtiondet, kan ej nekas, ty under det att under 1871—1891 cirka 30 lif om året spildes genom skjuthandvapen, torde antalet på sådant sätt omkomna under senaste årtiondet ökats till cirka 40 årligen.

Under tiden har deremot förhållandet med de mera såväl vid tillverkning som användning kontrollerade sprängämnen stått sig gynsamare, så att åren 1871—1891 kostade dessa sprängämnen *ett* lif för brytning af 100,000—150,000 ton malm, hvilken malmkvantitet de senaste åren ökats mer än fem gånger eller till *öfver en half million* ton malm för förlust af *ett* lif vid utsprängning.

För 25 till 35 år sedan förlorades inom fabrikerna för sprängämnestillverkning ett lif på vid pass 100 ton färdig produkt, hvilket förhållande under senaste 10 åren nedgått till vid pass ett lif på 3,000 ton produkt och under sistförflutna 7 år har varit så gynsamt, att ej något olycksfall inom sådan fabrik haft dödlig påföljd, ehuru konsumtionsvärdet af samma tid tillverkad produkt in alles ej understigit 20 millioner kronor.

Under dessa år hafva bestämmelser rörande handhafvandet af sprängämnen och beträffande kompetensvilkor att sköta sådan fabrik m. m. utfärdats. Det är sålunda påtagligt, att lagstiftning i allmänhet rörande försigtighet med sprängämnen jemte ökad vana hos arbetare att handhafva sådana betydligt bidragit att minska olycksfall med dödlig utgång.

Sannolikt borde en motsvarande åtgärd i här föreliggande syfte erhålla liknande resultat.

Men att dervid utgå från *revolverammunition* torde ej lemna önskad resultat, dels i följd af den mångfald olika slag sådan ammunition, som förefinnes och som försvårar kontrollen, dels för möjligheten att använda annan ammunition — t. ex. salongs-gevärs- och studsare-ammunition — i vissa revolverar och dels den lätthet, hvarmed dylik ammunition kan sammanfogas af hylsa, krut och kula eller större hagel, samt slutligen egenskapen hos vissa revolverar att kunna direkt laddas.

Skola restriktiva åtgärder förekomma, böra de riktas mot *sjelfva skjutvapnen*, med undantag för sådana, som äro att hänföra till tjänstevapen, och endast på det sätt, att *anmälan* om innehaf bör ske hos vederbörande polismyndighet, hvaremot *tillstånd* att innehafva vapen *ej* torde behöfva förvärfvas. Anmälan kunde lämpligen göras af handlandena vid skedd försäljning, och för redan i privat ego befintliga skjutvapen af ifrågavarande slag kunde den åläggas innehafvaren. För-

säljarne, hvartill lämpligen endast godkände kruthandlande borde antagas, skulle föra registerbok. Minderårig borde ej tillåtas inköpa skjutvapen.

Bestämmelser af det slag, motionärerna föreslagit, har utskottet ej kunnat finna i andra länders lagbestämmelser i föreliggande fråga, men lära i Tyskland bestämmelser, i form af »Polizeiverordnung», förefinnas beträffande rätten att innehafva skjutvapen (Polizeiverordnung betr. die Befugniss zum Tragen von Waffen).

Ehuru utskottet ej kan annat än uttrycka sin sympati för motionens syfte, synes det dock utskottet på anförda skäl, som ett sådant syfte svårigen skulle kunna nås på sätt i motionen föreslagits, och får utskottet alltså hemställa,

att ifrågavarande motion ej måtte till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 mars 1901.

FRIDTJUV BERG.